Шарҳи моҳонаи таваррум•Декабри 2017

Тибқи маълумоти омори расмӣ сатҳи таваррум дар моҳи декабри соли 2017 ба 0,3 фоиз баробар гардид, ки нисбат ба ҳамин моҳи соли қаблӣ бетағйир мебошад.

Қайд кардан ба маврид аст, ки сатҳи таваррум дар маҷмӯъ зери таъсири омилҳои мавсимии кӯтоҳмуддат қарор дошта, он асосан дар натиҷаи болоравии нархи баъзе аз маҳсулоти хӯрокворӣ ба вуқӯъ омад.

Сатҳи таваррум дар соли 2017, аз сатҳи нишондиҳандаи мақсаднок барои давраи миёнамуҳлат муайяншуда, (7,0 фоиз) андаке пасттар ҷамъбаст гардида, ба 6,7 фоиз баробар шуд.

Ба ин раванд пеш аз ҳама сиёсати фаъоли зиддитаваррумии монетарӣ, сатҳи муътадили талаботи дохилӣ, нисбатан ба эътидол омадани қурби пули миллӣ ва коҳишёбии интизориҳои таваррумӣ дар нимаи дуюми сол таъсири мусбат расонид.

Пуёи тағйирёбии намояи нархҳои истеъмолӣ нишон медиҳад, ки саҳми маҳсулоти ғайрихӯрокворӣ ва хизматрасониҳо дар таваррумӣ ҳосилшуда тамоюли муқаррарии худро чун давраҳои пешин идома дода, саҳми маҳсулоти хӯрокворӣ, ки аз ҳисоби таъсири назарраси омилҳои мавсимӣ ва таклифотӣ, яъне коҳишёбии истеҳсол ва пешниҳоди нисбатан ками маҳсулоти алоҳидаи хӯрокворӣ дар нимсолаи аввали соли 2017 вобастагӣ дошт, арзёбӣ мегардад. Саҳми маҳсулоти хӯрокворӣ дар таваррумӣ солона (2017) 4,3 б.ф., маҳсулоти ғайрихӯрокворӣ 1,2 б.ф. ва хизматрасониҳо 1,2 б.ф.-ро ташкил намуд.

Бонки миллии Тоҷикистон сиёсати пулию қарзии шаффоф ва пайгиронаро амалӣ намуда, истифодаи фишангҳои монетарӣ ва асъорӣ, пеш аз ҳама меъёри бозтамвилро ҷиҳати танзими ҳаҷму арзиши пул ва бартараф намудани таъсири фишорҳо ба сатҳи нархҳо ва ба ин васила ноил гардидан ба ҳадафи мақсадноки таваррум равона менамояд.

Сатҳи таваррумӣ аслӣ,* ки тамоюли дарозмуддати нархҳоро бе таъсири лаппишҳои кӯтоҳмуддат инъикос менамояд, дар моҳи декабри соли ҷорӣ бо нишондоди 0,1 фоиз[2] ҷамъбаст гардида, бо арзёбии солона ба 1,6 фоиз баробар шуд. Ба ин раванд муътадил будани сатҳи нархҳои маҳсулоти тайёри хӯрокворӣ (маҳсулоти гӯштӣ, маҳсулоти ширӣ, равғани растанӣ ва ҳайвонот), маҳсулоти ғайрихӯрокворӣ (маводи шустушӯй ва доруворӣ) ва хизматрасониҳои дар таваррумӣ аслӣ ба ҳисоб гирифта

Таваррумӣ моҳона ва солона, бо %
(манбаъ: Агентии омор)

Афзоиши гурӯҳи нархҳои истеъмолӣ ва саҳми сохтории он дар таваррум, бо % солона
(манбаъ: Агентии омор, ҳисобҳои БМТ)

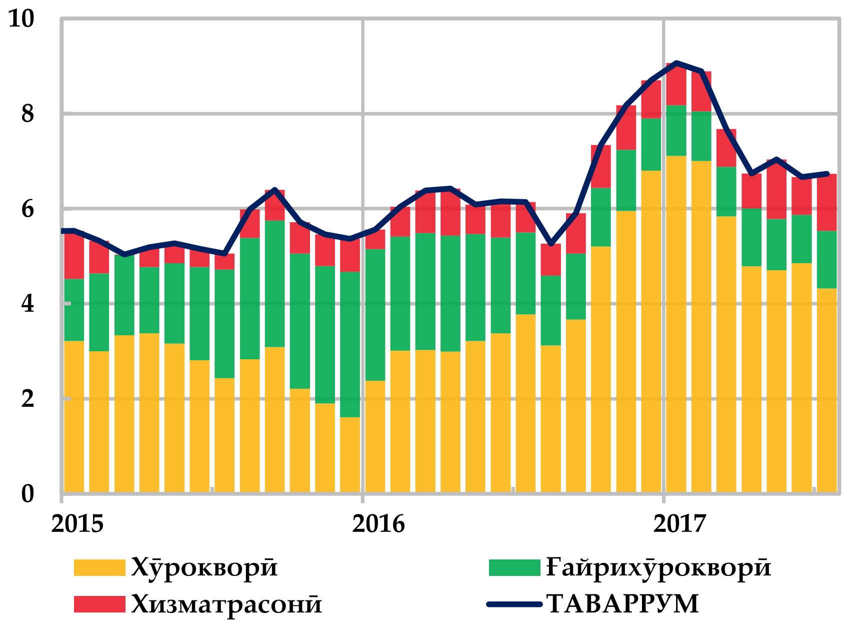

Дурнамои таваррумӣ солона барои давраи миёнамуҳлат, бо %
(манбаъ: Агентии омор, ҳисобҳои БМТ)

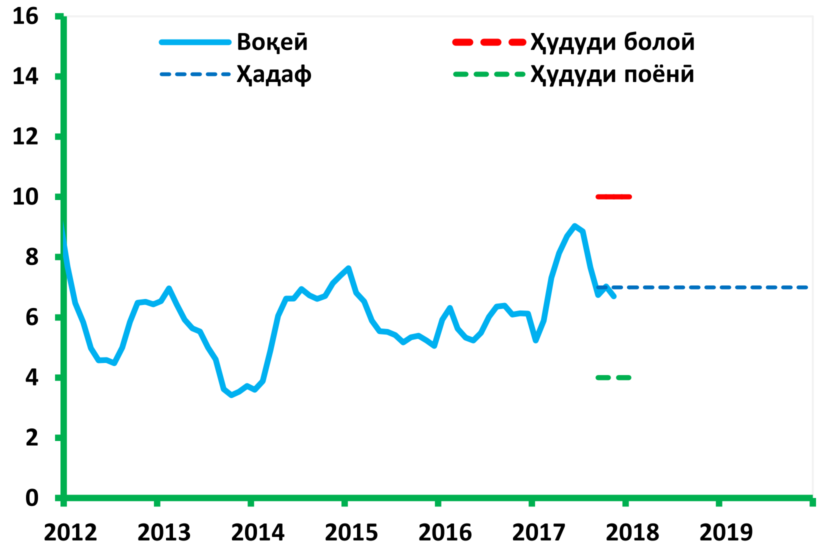

шаванда (аз ҷумла, хизматрасониҳои маишӣ) бештар саҳмгузорӣ намуданд.

Дар пуёи тағйирёбии ғайриаслии таваррум (гурӯҳи нархҳои истеъмолие, ки дар ҳисоби таваррума аслӣ истисно мегарданд) мушоҳида кардан мумкин аст, ки поёнравии нархи бархе аз маҳсулоти хоми хӯрокворӣ дар моҳи декабри соли 2017 нисбат ба моҳи қаблӣ ба назар расид. Аз ҷумла, нархҳои маҳсулоти хоми хӯрокворӣ, асосан аз ҳисоби коҳишёбии нархи моҳонаи сабзӣ (-16,6% м/м ё -8,1% с/с), карам (-8,3% м/м ё 17,0% с/с), картошка (-1,5% м/м ё 1,5 маротиб с/с), гӯшти гов (-2,1% м/м ё 14,7% с/с) ва шакар (-4,0% м/м ё -6,0% с/с) ба амал омад. Дар баробари ин, вобаста аз таъсири омилҳои мавсимӣ ва таклифот, нархҳои бодиринг (14,8% м/м ё 2,2 маротиб с/с), каду (5,1% м/м ё 6,6% с/с), тухм (4,7% м/м ё 1,0% с/с) ва ангур (1,4 маротиб м/м ё 26,1% с/с) дар моҳи декабр раванди афзоишёбӣ доштанд.

Нархи маводи сӯзишворӣ дар моҳи декабр раванди афзоишёбӣ дошта (5,2% м/м ё 27,7% с/с), вобаста ба қиматшавии нархи он дар кишварҳои содиркунанда ба вуқӯъ пайваст, ки раванди мазкур муваққатӣ ва кӯтоҳмуддат арзёбӣ мегардад.

Нархи хизматрасониҳои маъмурӣ бошад, дар ин моҳ новобаста аз коҳишёбии нархҳои хизматрасонии нақлиётӣ (-0,4% м/м ё 2,8% с/с) бо нишондоди мусбӣ ҷамъбаст гардид (0,1% м/м ё 1,1% с/с).

Бонки миллии Тоҷикистон минбаъд низ дар самти таъмини сиёсати самарабахши пулию қарзӣ ва ноил гардидан ба сатҳи мӯътадили нархҳо дар давраи миёнамуҳлат тадбирҳои зарурӣ меандешад.

Таварруми аслӣ, бо %, солона
(манбаъ: Агентии омор, ҳисобҳои БМТ)

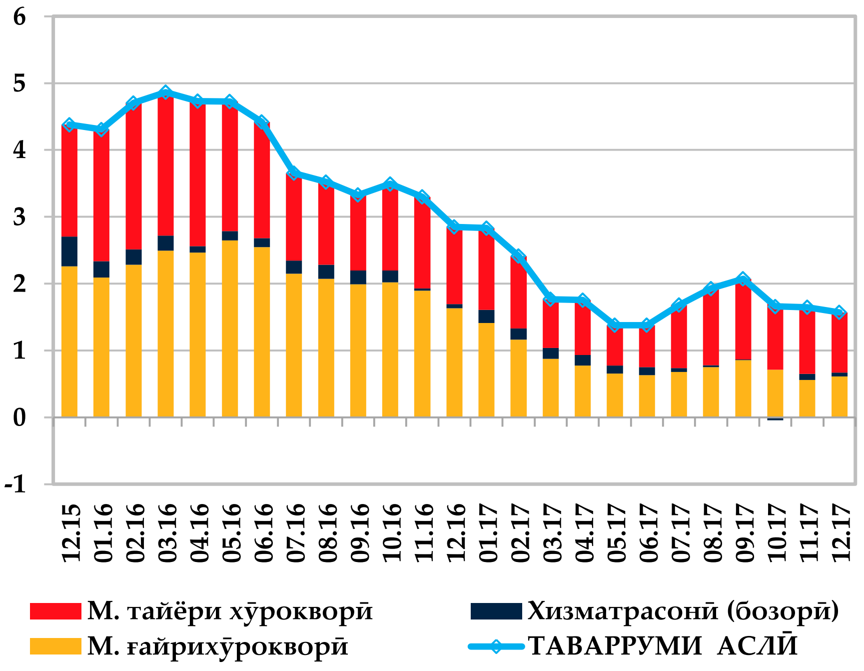

Таваррумиғайриаслӣ, бо %, солона
(манбаъ: Агентии омор, ҳисобҳои БМТ)

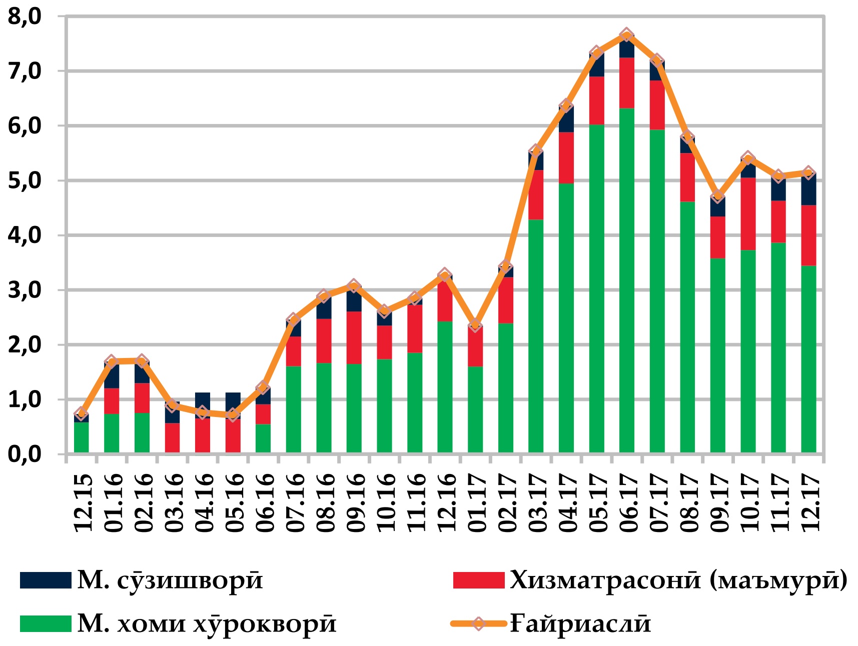

[1]- с/с – сол нисбат ба сол (тағйирёбии солона)
[2] - м/м – моҳ нисбат ба моҳ (тағйирёбии моҳона)

Дар ҷаласаи навбатии Кумитаи сиёсати пулию қарзии Бонки миллии Тоҷикистон, ки 2 августи соли 2017 баргузор гардид, Бонки миллии Тоҷикистон ҷиҳати гузариш аз низоми ҳадафгирии нишондиҳандаҳои монетарӣ ба низоми ҳадафгирии таваррум, нишондиҳандаи мақсадноки таваррумро барои давраи миёнамуҳлат муқаррар ва нашр намуд.

**- Таваррумиаслӣ, ки тамоюли дарозмуддати нархҳоро бе таъсири лаппишҳои кӯтоҳмуддат инъикос менамояд бо мақсади баҳодиҳӣ ва таҳлили чараёни доимии тағйирёбии сатҳи нархҳо дар асоси маълумоти Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон (Агентии омор) аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон ҳисоб карда мешавад. Ҳамчун яке аз қисматҳои таркибии таваррумиумумӣ (намояи нархҳои истеъмолӣ) таваррумиаслӣ раванди устувор ва дарозмуддати тағйирёбии нархҳоро, ки зери таъсири омилҳои талаботи дохилӣ ва монетарӣ ба вуҷуд омадааст, инъикос менамояд. Усули асосии ҳисоби таваррумиаслӣ - усули истисноӣ буда, он бо роҳи хориҷ кардани номгӯи алоҳидаи маҳсулот ва хизматрасониҳои тамоюли тағйирёбии зиёд дошта, ки бо тағйирёбии аслии сатҳи нархҳо алоқаманд нест, ҳисоб карда мешавад. Аз сабади намояи нархҳои истеъмолӣ номгӯи маҳсулоти бо лаппишҳои кӯтоҳмуддат ва гузарандаи аз таъсири омилҳои ғайримонетарӣ вобастабуда, аз ҷумла омилҳои таклифот (нархҳои ҷаҳонӣ, шароити табиӣ), мавсимӣ ва маъмурӣ хориҷ карда мешаванд. Яъне, дар ҳисоби таваррумиаслӣ маҳсулоти хоми хӯрокворӣ, маводи сӯзишворӣ ва хизматрасониҳои маъмуран танзимшаванда ба инобат гирифта намешаванд.

Намояи нархҳои истеъмолӣ

	Вазн,%	тағйирёбии солона,%														Декабр, тағйирёбии моҳона,%
		2015	2016	2017												
				Январ	Феврал	Март	Апрел	Май	Июн	Июл	Август	Сентябр	Октябр	Ноябр	Декабр	
Таваррум	**100,0**	**5,1**	**6,1**	**5,3**	**5,9**	**7,3**	**8,1**	**8,7**	**9,0**	**8,9**	**7,7**	**6,7**	**7,0**	**6,7**	**6,7**	**0,3**
Маҳсулоти хӯрокворӣ ва нӯшокиҳои беспирт	**55,4**	**3,8**	**6,4**	**4,8**	**6,0**	**8,8**	**10,2**	**11,8**	**12,3**	**12,2**	**10,2**	**8,4**	**8,3**	**8,6**	**7,7**	**0,1**
Нон ва маҳсулоти нонӣ	19,2	9,1	-2,5	-5,2	-4,1	-2,5	-1,0	-1,4	-1,4	-1,9	-1,9	-1,1	-0,8	-0,8	-0,8	-0,4
Биринҷ	3,3	11,6	-9,2	-8,6	-9,5	-13,3	-13,5	-13,7	-13,9	-13,3	-12,9	-12,1	-10,5	-7,8	-6,9	-1,1
Орд	11,9	7,8	-3,0	-7,2	-5,0	-1,0	1,8	1,3	1,5	0,8	0,9	1,8	1,6	0,7	0,3	-0,4
Гӯшт ва маҳсулоти он	9,0	-10,2	3,7	3,9	2,4	1,8	7,2	11,5	12,4	14,2	12,8	12,7	13,4	14,0	13,8	0,0
Гӯшти гов	5,9	-14,3	3,2	3,5	1,2	1,3	8,3	14,2	15,1	16,9	14,7	14,4	14,9	15,8	14,7	-2,1
Тухм	1,5	5,5	12,0	15,4	16,7	7,8	12,8	7,4	8,9	2,2	0,6	3,3	-11,6	-10,2	1,0	4,7
Шир ва маҳсулоти ширӣ	1,7	7,3	0,4	2,8	3,7	5,1	3,7	2,8	4,0	3,6	4,3	4,7	2,8	5,0	4,4	1,0
Шир	0,5	16,1	-7,2	-1,7	3,4	5,0	0,7	0,1	4,7	3,7	4,8	6,4	1,1	8,4	6,3	0,0
Равғани растанӣ ва ҳайвонот	5,3	12,7	11,3	6,1	5,8	6,0	6,2	5,8	5,0	4,1	4,5	5,0	3,6	4,7	1,3	-0,9
Меваҷот	4,4	12,3	16,7	16,6	12,2	4,6	0,2	-1,8	-6,0	-13,8	-8,0	-8,2	-4,6	-5,2	-1,8	6,8
Сабзавот	7,1	-12,4	16,5	18,6	30,1	58,2	57,2	73,8	79,5	77,5	58,6	43,6	48,3	49,3	40,2	-0,7
Шакар	2,1	19,3	15,0	1,0	3,4	5,2	13,6	7,3	3,9	12,5	7,8	1,3	-5,8	-6,0	-6,7	-4,0
Нӯшокиҳои беспирт	1,1	13,7	19,9	14,2	13,8	10,4	9,5	5,1	5,9	5,5	5,1	4,9	2,8	2,4	1,6	0,3
Хӯроки умумӣ*	**0,9**	**14,9**	**19,9**	**19,9**	**17,9**	**17,9**	**17,9**	**17,9**	**17,9**	**14,3**	**14,3**	**4,9**	**2,5**	**5,7**	**2,7**	**0,0**
Нӯшокиҳои спиртдор ва тамоку	**1,5**	**15,9**	**11,8**	**12,2**	**10,0**	**9,1**	**8,6**	**6,2**	**8,1**	**6,7**	**6,8**	**6,9**	**6,7**	**6,6**	**6,2**	**0,2**
Маҳсулоти ғайрихӯрокворӣ	**27,4**	**7,9**	**5,7**	**5,2**	**5,0**	**4,4**	**4,6**	**4,0**	**3,9**	**3,8**	**3,8**	**4,4**	**3,9**	**3,7**	**4,4**	**0,7**
Либос ва пойафзол	9,3	9,2	14,5	14,8	14,0	12,8	11,8	9,8	9,4	9,5	9,1	9,8	9,2	9,0	9,2	0,3
Масолеҳи таъмир ва сохтмон	3,4	2,2	-0,9	0,0	0,1	0,0	0,5	0,3	0,9	0,4	2,2	2,3	2,1	2,6	2,4	0,1
Маводи шустушӯй	1,7	15,5	1,2	1,6	1,6	1,1	1,1	2,6	2,6	3,5	3,5	2,4	2,5	2,5	4,0	0,0
Доруворӣ	2,7	24,7	14,1	12,9	7,4	3,9	3,8	4,4	4,1	4,1	3,5	3,5	3,1	0,2	1,0	0,7
Сӯзишвории нақлиёт	2,1	-7,0	2,9	-1,1	6,8	14,7	21,5	19,1	18,4	15,6	12,6	15,4	15,9	19,8	27,7	5,2
Дигар намуди сӯзишворӣ	1,4	19,0	3,0	3,5	4,4	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,2	1,9	0,9	0,0
Васоити нақлиёт	0,7	-2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Лавозимот ва ашёи дигари истифодабарии шахсӣ	1,3	7,6	7,1	6,8	5,3	5,1	5,0	5,2	5,2	6,0	8,4	11,1	8,7	8,1	8,6	0,5
Хизматрасониҳо	**14,8**	**2,2**	**4,5**	**5,0**	**5,8**	**6,2**	**6,3**	**5,6**	**6,0**	**5,6**	**5,4**	**5,0**	**8,5**	**5,4**	**7,7**	**0,9**
Манзилӣ-коммуналӣ	5,1	3,2	9,8	6,7	9,6	12,4	13,3	12,3	11,9	11,4	10,7	12,3	19,6	13,2	17,5	2,7
Иҷорапулии манзил	0,1	14,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Обтаъминкунӣ ва партовбарорӣ	0,6	20,1	5,1	6,6	9,8	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	4,5	9,1	9,1	0,0
Қувваи барқ	2,8	0,0	28,6	16,3	16,3	16,3	16,5	16,5	16,5	16,8	16,8	16,8	33,4	14,7	14,7	0,0
Оби гарм	0,0	14,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Газ	1,0	-6,3	-6,6	-9,4	0,9	13,5	17,5	12,3	10,8	9,0	6,5	13,3	11,3	19,3	40,1	12,2
Нақлиёт	4,1	-2,3	-1,4	1,7	1,4	0,2	-0,3	-0,5	1,1	0,9	1,2	0,2	3,2	-0,2	2,8	-0,4
Алоқа	1,8	0,8	0,0	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	0,0
Маориф	1,5	2,6	11,3	15,0	15,5	15,5	15,5	15,5	15,5	15,5	15,5	5,3	5,3	5,3	5,3	0,0
Тандурустӣ	0,8	14,0	1,9	3,6	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	0,0
Маишӣ	1,7	12,3	5,2	5,8	5,8	6,0	6,0	3,3	2,2	2,2	2,2	2,9	2,9	2,1	1,1	0,0

** - Ошхона, қаҳвахона ва тарабхонаҳо*